

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Осьодло В. І.,
доктор психологічних наук, професор
Національний університет оборони
України,

Рибчук О. Г.,
ад'юнкт Навчально-наукового
інституту воєнної історії,
Національний університет оборони
України

РОЛЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СУЧАСНОМУ ЛІДЕРСТВІ

Ми живемо у час стрімких змін, час невизначеності, складності та нестабільності. Ці нові умови вимагають нових ефективних моделей лідерства. Сучасне лідерство – це активна діяльність задля визначеної мети, а не лише посада, вплив чи статус. Війна також задає попит на лідерів. І це цілком логічний процес, адже саме під час криз та катаклізмів лідери це ті хто допомагають опановувати ситуацію, знаходити шляхи вирішення проблеми та рухатися далі.

Шукаючи відповіді на запитання, що забезпечує командирів лідерську позицію?, які саме якості допомагають бути не лише формальним лідером за посадою, а й впевнено вести за собою ввірений підрозділ? для початку варто розібратися з визначенням лідерства. На сьогодні існують різні теорії лідерства, які відрізняються підходами до вивчення цього питання, зокрема:

- аналіз лідерських якостей, необхідних ефективному лідерові в будь-якому організаційному контексті, що корінням своїм походять до теорії особистих якостей, згідно цього підходу, вчені намагалися визначити лідерські якості, як їх можливо виміряти та використовувати для ідентифікації лідерів;
- аналіз прикладів лідерської поведінки, коли центр уваги у дослідженнях зрушився від пошуку відповіді на питання «хто такий лідер?», до відповіді на

питання «що і як лідер робить?». Поведінковий підхід, таким чином, створив основу для класифікації стилів керівництва;

- ситуаційний аналіз ефективної поведінки лідера, що досліджує взаємодію різних ситуаційних змінних для того, щоб виявити причинно-наслідковий зв'язок у відносинах лідерства, що дозволяє передбачити можливу поведінку лідера і наслідки цієї поведінки;

Як бачимо вивченню цього питання приділяється багато уваги, проте на сьогоднішній день єдиного визначення, яке б врахувало усі вище запропоновані теорії лідерства не існує.

Розглядаючи питання лідерства та критичного мислення офіцерів, ми виходимо з позиції, що лідерство це тип управлінської взаємодії, який ґрунтується на більш ефективному для даної ситуації поєднанні різних джерел влади і спрямований на спонукання людей до досягнення загальних цілей. Підтвердження цієї думки ми знаходимо у вислові Д. Ейзенхауера, «Лідерство – це мистецтво, яке дозволяє примусити людину робити те, що вам хочеться, тому що вона сама хоче це зробити».

Лідерство є соціальним явищем, адже з'являється лише за умови взаємодії певної кількості учасників. Що ж саме змушує людей прислухатися, підкорюватися волі іншої людини, приймати позицію та виконувати вказівки? Очевидно що достатніми підставами для такої поведінки є довіра до лідера, авторитет та його історія успіху. Усі ці якості притаманні офіцеру який мислить критично, тобто ще до того як стати лідером він активно використовує інструменти критичного мислення для вирішення складних питань та ухвалення вірних рішень. Адже критичне мислення це використання тих когнітивних навичок або стратегій, які підвищують ймовірність бажаного результату. Тобто критичне мислення робить бажані результати більш ймовірними.

Ще одним важливим аспектом критичного мислення є його рефлексивність. Дж.Дьюї, досліджуючи феномен критичного мислення, спочатку називав його рефлексивним. Саме ця якість допомагає офіцеру поглянути на проблему з різних сторін, ретельно вивчити усі аспекти і таким

чином змінити точку входу в проблему. Критичне мислення дозволяє офіцеру бути впевненим у прийнятому рішенні, адже це рішення ухвалене на підставі чітких аргументів та достатніх підстав.

Проблеми які доводиться вирішувати сучасному військовому керівнику відзначаються надзвичайною складністю, невизначеністю, невідомістю і до того ж, час на їх вирішення, може бути досить обмеженим. Як бачимо для вирішення таких завдань не існує готових алгоритмів чи інструкцій. Офіцер повинен вміти мислити самостійно, опираючись на власні знання та стратегії мислення і також вміти генерувати ідеї та аргументувати їх. Про важливість самостійного мислення зазначав ще Клаузевіц у своєму трактаті «Про війну» де він писав: розглядом предмету, веде до точного ознайомлення з ним. Вона служитиме дороговказом скрізь освітить шлях, полегшить усі кроки, виховає судження і вбереже від помилок. Для того, щоб кожен не стояв перед необхідністю наново впорядковувати матеріал і повністю його розробляти й існує теорія. Вона повинна виховувати розум майбутнього полководця або, вірніше, - давати йому настанови у самовихованні, але не супроводжувати його на полі битви».

З цього можемо зробити висновок, що критичне мислення є не просто важливою якістю сучасного лідера, це вміння яке передує лідерству. Адже для того щоб завоювати довіру, здобути авторитет у колективі, вірно та вчасно ухвалити рішення, керівнику потрібно скористатися усіма інструментами критичного мислення.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	223
<i>Осьодло В.І., Рибчук О. Г.</i>	
РОЛЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СУЧАСНОМУ ЛІДЕРСТВІ.....	229
<i>Павлова О.В.</i>	
ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	232
<i>Плохін В. В.</i>	
ЧАСОВИЙ ВИМІР ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПРИ ОБТЯЖЕННІ НЕГАТИВНИМИ ПСИХІЧНИМИ СТАНАМИ	235
<i>Похілько Д.С.</i>	
ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ В КРИЗОВИХ ЖИТТЄВИХ УМОВАХ: РОЛЬ ДОРОСЛОГО	240
<i>Поплавська Є.В.</i>	
МЕНТАЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТЕЙ.....	243
<i>Пастернацький А.В.</i>	
ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ЯКОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ	247
<i>Панченко О.А., Кабанцева А.В.</i>	
ОСОБИСТІСТЬ У ТУРБУЛЕНТНОМУ ЧАСІ.....	251
<i>Райчева Л.І.,</i>	
ПСИХОЛОГІЯ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ.....	255
<i>Савченко Л.Л., Отич Г.О., Савченко Д.Р.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЯМ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ТРАВМАТИЧНІ ПОДІЇ.....	259
<i>Самара О.Є., Тацматов В.А.</i>	
МОТИВАЦІЙНИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ БАР'ЄР У СВІДКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.	263
<i>Семенов І.С.</i>	
ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	266
<i>Sembrak A.</i>	
PARENTING STYLE AND ITS INFLUENCE ON CHILDREN'S SPORTS ACHIEVEMENTS.....	270
<i>Сервачак О.В., Мамедова А.Ф.</i>	
СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	273
<i>Синякова В.Б.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНО-РЕСУРСНОЇ СКЛАДОВОЇ ЗАМІСНИХ ФОРМ БАТЬКІВСТВА В ШВЕЙЦАРІЇ	277
<i>Сорока О.М.</i>	
РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ДІАГНОСТИЧНОГО ОБГРУНТУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ	